

چکیده.....	۱
بخش اول - کلیات	۲
طرح موضوع.....	۲
۱. یافته‌های این پژوهش چه اهمیتی دارند؟.....	۳
۲. اهداف پژوهش.....	۳
۳. متغیرهای پژوهش.....	۴
۴. فرض پژوهش.....	۴
۵. سؤال‌های ویژه پژوهش.....	۴
۶. روش پژوهش.....	۵
۷. جامعه و نمونه آماری پژوهش.....	۵
۸. مراحل پژوهش.....	۵
۹. محدودیت‌های پژوهش.....	۶
۱۰. خلاصه یافته‌ها و چهره‌نمایی پژوهش.....	۷
بخش دوم - تحلیل یافته‌ها.....	۸
بخش سوم - پیشنهادها.....	۲۱
۱. اجرای دوره‌ای نیازسنجی اطلاعات.....	۲۲
۲. جهت‌گیری عمده به سوی عرضه اطلاعات حضوری (شفاهی).....	۲۳
۳. تبلیغ و شناساندن انواع خدمات و تولیدات مرکز به نمایندگان.....	۲۳
۴. تدوین رویه نامه استفاده از اطلاعات و اصرار بر گنجاندن آن در آیین‌نامه داخلی مجلس.....	۲۵
۵. ارزیابی عملکرد نظام اطلاعاتی.....	۲۵
بخش چهارم - تعریف اطلاعات، انواع و منابع آن.....	۲۶
۱. انواع اطلاعات.....	۲۶
۲. منابع اطلاعات.....	۲۷

:
:

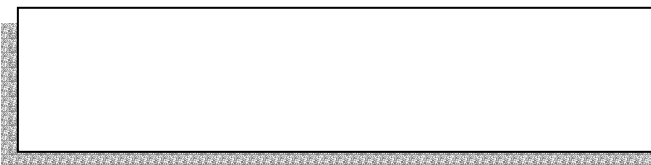
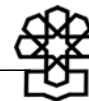
قانونگذاران به منظور تصمیم‌گیری آگاهانه در مورد سیاست‌های پیچیده، نیازمند اطلاعات مستند، روزآمد و بی‌طرفند.

کارآمدی قوه قانونگذاری، بستگی به میزان اطلاعاتی دارد که در فرایند قانونگذاری از آن بهره‌مند می‌شود. به طوری که یکی از شاخص‌های ارزیابی عملکرد قوه قانونگذاری، میزان بهره‌مندی آن از اطلاعات است.

متأسفانه از زمان تشکیل قوه قانونگذاری در ایران تاکنون هیچ‌گونه پژوهشی در زمینه چگونگی و میزان استفاده از اطلاعات در فرایند قانونگذاری انجام نشده است. مجلس شورای اسلامی، دوره ششم تنها و اولین پارلمان ایران است که به این مهم دست یازیده است.

در سند پایه شرح وظایف قوه مقننه - آیین‌نامه داخلی مجلس - برنامه و سیاست صریحی درخصوص کارکرد، انواع و رویه استفاده از اطلاعات در فرایند قانونگذاری به چشم نمی‌خورد. با این همه با تعمق در این سند به استنباط‌های زیر می‌توان دست یافت: مصداق «اطلاعات» را در آیین‌نامه فوق می‌توان به «اسناد و اوراق مربوط» در ماده (۵۵) و نیز، «سوابق امر»، «پاسخ کتبی یا شفاهی شخص وزیر یا هر گونه تحقیقات دیگری ...» در ماده (۱۹۵) و همچنین، «اطلاعات و مدارک» در تبصره «۱» مادهس (۱۹۸) اطلاق کرد.

فرایند کلی قانونگذاری از مرحله تقدیم طرح و لایحه به رئیس مجلس در صحن علنی تا مراحل شور اول و دوم و تصویب یا رد لایحه و طرح در مواد گوناگون آیین‌نامه تبیین شده است، تا آنجا که به استفاده از اطلاعات در فرایند قانونگذاری مربوط می‌شود، مواد (۳۳)، (۱۵۱)، (۱۴۵)، (۱۴۰) و (۱۷۸) آیین‌نامه داخلی مجلس که نمایندگان

به منظور بررسی میزان بهره‌مندی از اطلاعات و تأثیر آن بر فرایند قانونگذاری در مجلس ششم، پژوهشی کاربردی برای تبیین وضع موجود طراحی شد. رفتارهای اطلاع‌یابی و درجه مطلوبیت «انواع منابع اطلاعاتی» و «انواع اطلاعات» از نظر نمایندگان در فرایند قانونگذاری بررسی شد. میزان تأثیر اطلاعات (گزارش‌های) عرضه شده توسط مرکز پژوهش‌ها در مورد طرح‌ها و لوایح به عنوان شاخصی از تأثیر اطلاعات بر فرایند قانونگذاری در مجلس ششم به روش ثبت مشاهدات سنجیده شد. نتایج نشان داد که میزان آشنایی و مراجعه به دو منبع اطلاعاتی: «مرکز پژوهش‌های مجلس» و «دستگاه‌های اجرایی» تقریباً برابر است، لکن شیوه اطلاع‌یابی از طریق «مشاوره حضوری کارشناس» از سایر منابع و انواع اطلاعات مطلوبیت نسبی بیشتری دارد.

نظرات کارشناسی مرکز به صورت «گزارش‌های کارشناسی» در مورد کم‌تر از ۲۵ درصد طرح‌ها و لوایح در فرایند قانونگذاری تأثیر گذارده است.

مجلس را به شور و مذاکره موظف می‌سازد، در حقیقت وظایف کمیسیون‌ها و نمایندگان را نسبت به بررسی آگاهانه و مستند به اطلاعات در قانونگذاری یادآور می‌شود. سند پایه دیگری که بنای این گزارش بر آن استوار است، قانون شرح وظایف مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۴/۹/۱۹ است. طبق مواد (۱) و (۲) این قانون، وظیفه پژوهش و ارائه نظرات کارشناسی در مورد تمام طرح‌ها و لوایح به نمایندگان و کمیسیون‌های تخصصی مجلس به این مرکز احاله شده است.

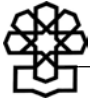
- می‌توان تصویر روشنی از شیوه اطلاع‌گیری و اطلاع‌رسانی را در فرایند قانونگذاری رسم کرد. علاوه بر این، نتایج آن می‌تواند کاستی‌های جریان بهره‌گیری از اطلاعات را نشان دهد و بنابراین راهکارهای تقلیل و رفع کاستی‌ها را نمایان کند.

- تصویری از رفتارهای اطلاع‌یابی نمایندگان به دست می‌دهد که براساس آن راه‌های تقویت و تعمیق بهره‌گیری از اطلاعات را در فرایند قانونگذاری در ایران می‌توان بهبود بخشید.

- راه‌های تعامل بهتر مرکز پژوهش‌ها با مجلس را، در جهت ایفای وظیفه قانونی خود که ارائه نظرات کارشناسی به منظور ارتقای قانونگذاری در ایران است؛ روشن می‌کند.

- به طور خلاصه، بررسی میزان بهره‌مندی از اطلاعات و منابع آن در فرایند قانونگذاری می‌تواند به استفاده کارآمد از امکانات موجود کمک نماید.

- شناسایی میزان بهره‌مندی از اطلاعات و تأثیر آن در

فرایند قانونگذاری در مجلس ششم.

- شناسایی رفتارهای اطلاع‌یابی نمایندگان مجلس ششم (این هدف در واقع خرده مسأله پژوهش است و به هدف اصلی یاری می‌رساند).
-
- میزان بهره‌مندی از اطلاعات ارائه شده توسط مرکز پژوهش‌ها.
- فرایند قانونگذاری.
- (میزان بهره‌مندی از سایر منابع اطلاعاتی).

پژوهشگر براساس قانون شرح وظایف مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و نیز مشاهدات خود، فرض می‌کند که متن طرح‌ها و لوایح برای بررسی به مرکز پژوهش‌ها ارجاع و پس از تهیه گزارش کارشناسی به انضمام مستندات اطلاعاتی به مجلس بازگردانده می‌شود تا وارد فرایند قانونگذاری شود.

پژوهشگر در جهت تحقق اهداف پیش‌گفته، می‌کوشد برای سؤال‌های زیر نیز پاسخی بیابد:

- آیا نمایندگان برای بررسی طرح‌ها و لوایح، احساس نیاز به اطلاعات می‌کنند؟
- نمایندگان بیش‌تر به دنبال چه نوع اطلاعاتی هستند؟
- نمایندگان برای به دست آوردن اطلاعات مورد نیاز خود به چه منبع اطلاعاتی مراجعه می‌کنند؟

در این پژوهش، برای تحقق نخستین هدف از روش ثبت مشاهدات پژوهشگر و بررسی اسناد استفاده شده است و برای تحقق هدف بعدی روش پیمایشی و از طریق پرسشنامه به کار گرفته شده است. داده‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS پردازش و اطلاعات دسته‌بندی شدند.

دوره زمانی مأخذ از خرداد ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۲/۵/۱ و دوره زمانی کار میدانی از ۱۳۸۲/۷/۲۰ تا پایان ۱۳۸۲/۸/۷ بوده است.

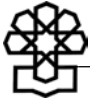
- برای شناسایی میزان بهره‌برداری از اطلاعات در تصویب یا رد طرح‌ها و لوایحی که به مرکز پژوهش‌ها ارجاع شده است از میان ۳۰۱ مصوبه مجلس از خرداد ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۲/۵/۱، ۱۵۰ طرح و لایحه براساس شماره ثبت و بدون توجه به عنوان - به روش تصادفی شماره‌ای - برگزیده شد.

- برای شناسایی رفتارهای اطلاع‌یابی نمایندگان، یک برگ پرسشنامه پنج پرسشی طراحی و در تاریخ ۱۳۸۲/۷/۲۱ به تعداد کل نمایندگان توزیع شد.

- بررسی عملکرد مجلس ششم در چگونگی استفاده از اطلاعات مرکز پژوهش‌ها در فرایند قانونگذاری.

۸-۱-۱. بررسی بودن یا نبودن مستندات اطلاعاتی همراه طرح / لایحه ارسالی از مجلس به مرکز.

۸-۱-۲. بررسی میزان (درصد) طرح‌ها و لوایحی که به مستندات اطلاعاتی متکی و منضم هستند.

۳-۱-۸. بررسی میزان و نوع اطلاعاتی که دفاتر پژوهشی مرکز پژوهش‌ها به طرح / لایحه ارسالی منضم کرده‌اند.

- ارزیابی عملکرد مجلس ششم در چگونگی استفاده از اطلاعات مرکز پژوهش‌ها در فرایند قانونگذاری.

۸-۲-۱. مقایسه متن مصوبه (قانون) با طرح / لایحه متناظر و نظرات کارشناسی مرکز پژوهش‌ها.

- بررسی آرای نمایندگان در مورد تکافوی اطلاعات ضمیمه شده به طرح / لایحه و استخراج مقادیر (درصد).

- بررسی توانایی دستیابی نمایندگان به اطلاعات مورد نیاز و استخراج مقادیر (درصد).

- بررسی منابع اطلاعاتی مورد مراجعه نمایندگان و درجه اولویت هر یک از آن‌ها.

- بررسی نظر نمایندگان درخصوص ارائه انواع خدمات اطلاعاتی مرکز پژوهش‌ها به نمایندگان و استخراج مقادیر (درصد).

- بررسی نظرات نمایندگان درباره درجه اولویت نوع اطلاعات و استخراج مقادیر (درصد).

- از میان پرسشنامه‌های توزیع شده به ۲۵ درصد پاسخ داده شد. پرسشنامه‌های بدون پاسخ (۷۵ درصد) می‌تواند ناشی از عوامل زیر باشد:

الف) سرعت زیاد جمع‌آوری پرسشنامه‌ها: به دلیل کمبود وقت، پرسشنامه‌ها در روز توزیع جمع‌آوری شد.

ب) گرفتاری‌های نمایندگان یا عادات آن‌ها.

ج) بی‌اعتنایی به مسأله اطلاعات یا بی‌اعتمادی به مرجع پژوهش.

با این اوصاف تجزیه و تحلیل یافته‌های ۲۵ درصد جامعه مورد بررسی از نظر آماری معتبر است. به هر حال چون روش توزیع، پهنانگر بوده و از گزینش نمونه تصادفی دوری شده است در مورد تعمیم نتایج بهتر است جانب احتیاط نگاه داشته شود.

- در دسترس نبودن اسناد مذاکرات کمیسیون‌ها: چگونگی و میزان بهره‌مندی از مشروح مذاکرات کمیسیون‌ها در فرایند بحث و بررسی طرح‌ها و لوایح در اسناد داخلی کمیسیون‌ها متبلور است که پژوهشگر متأسفانه از دستیابی به آن‌ها محروم بوده است.

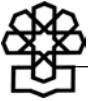
- حدود $\frac{1}{3}$ نمایندگان، مستند اطلاعاتی ضمیمه شده به طرح / لایحه را که به صورت «شرح کلی موضوع» است برای بررسی و تصمیم‌گیری کافی نمی‌دانند و حدود $\frac{2}{3}$ آن را کافی یا تا حدودی کافی می‌دانند.

- ۷۰ درصد نمایندگان مجلس ششم، برای بررسی طرح‌ها و لوایح، اطلاعات مورد نیاز خود را از میان انواع منابع اطلاعاتی که در دسترس آن‌ها بوده به دست آورده‌اند.

- نمایندگان مجلس ششم، اطلاعات مورد نیاز خود را برای بررسی طرح‌ها و لوایح تقریباً به یک اندازه از مرکز پژوهش‌های مجلس و دستگاه‌های اجرایی به دست آورده‌اند. (مرکز پژوهش‌ها ۸۶/۷ درصد و دستگاه‌های اجرایی ۸۲/۳ درصد).

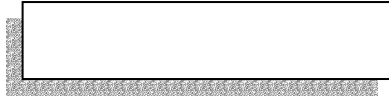
- نمایندگان مجلس ششم برای بررسی و تصمیم‌گیری در مورد طرح‌ها و لوایح به مشاوره حضوری کارشناس بیش از انواع اطلاعات دیگر مانند گزارش‌های کارشناسی تمایل داشته‌اند. (بیش از ۷۰ درصد).

- ۹۵ درصد مشورت کارشناسی و اطلاعات عرضه شده توسط مرکز پژوهش‌ها به نمایندگان برای بررسی و تصمیم‌گیری در مورد طرح‌ها و لوایح، در قالب

«گزارش‌های کارشناسی» بوده است.

- کم‌تر از $\frac{1}{4}$ طرح‌ها و لوایح تحت تأثیر یا همسوی نظرات کارشناسی مرکز پژوهش‌ها در فرایند قانونگذاری تصویب شده‌اند.

در بخش‌های پیشین گفته شد که برای بررسی میزان بهره‌مندی مجلس ششم از اطلاعات در فرایند قانونگذاری، یک بررسی پیمایشی در مورد رفتارهای اطلاع‌یابی نمایندگان و تلقی آنان از اطلاعات و منابع اطلاعاتی از جمله مرکز پژوهش‌های مجلس و ترجیحات آن‌ها نسبت به انواع خدمات اطلاعاتی مرکز پژوهش‌ها صورت گرفت. این بررسی طی یک پرسشنامه پنج پرسشی در مهر ماه ۱۳۸۲ انجام شد.

به منظور بررسی میزان تأثیر اطلاعات ارائه شده توسط مرکز پژوهش‌ها بر مصوبات نیز به روش ثبت مشاهدات و انتخاب نمونه‌های تصادفی، به دفاتر تخصصی و کتابخانه مرکز مراجعه شد. پس از حدود یک ماه کار میدانی، طرح‌ها و لوایح ارسالی از مجلس به مرکز برای اظهارنظر کارشناسی از یکسو با مشروح مذاکرات مجلس و مصوبه نهایی از سوی دیگر مقایسه شد.

پیش از آغاز تجزیه و تحلیل یافته‌ها باید تأکید کرد میزان بهره‌گیری از اطلاعات، رتبه رجوع به انواع اطلاعات و نیز به هر منبع اطلاعاتی، با توجه به سبک کار و علایق نمایندگان فرق می‌کند.

در ضمن نباید غافل بود که این رتبه در مراحل گوناگون فرایند قانونگذاری شامل مذاکرات کمیسیون‌های مجلس، شکل‌گیری عقاید، تصمیم‌گیری بعدی و رأی‌دهی نهایی متفاوت است.

مثلاً ممکن است نمایندگان در مرحله تصمیم‌گیری نهایی و رأی‌دهی، به قضاوت

نمایندگان شاخص و اشخاص تأثیرگذار بیشتر از یک گزارش کارشناسی که به نحو استادانه‌ای نیز برای نمایندگان مجلس تنظیم شده است توجه کنند. درحالی که در مرحله شور اول در داخل کمیسیون، این دو منبع اطلاعاتی ممکن است جای خود را عوض کنند.

بنابراین، در تحلیل نتایج این پژوهش تا حد ممکن از نتیجه‌گیری‌های قطعی باید پرهیز کرد. در نهایت می‌کوشیم خطوطی کلی از نیازهای اطلاعاتی نمایندگان و فعالیت‌های مرکز پژوهش‌ها در قالب خدمات اطلاعاتی و نحوه تأثیر بر فرایند قانونگذاری ترسیم کنیم.

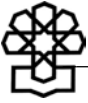
بله: ۲۰٪ خیر: ۲۸٪ تا حدودی: ۵۲٪

نخستین نکته‌ای که باید یادآور شویم این است که کلیه طرح‌ها و لوایح به یک مستند اطلاعاتی از نوع «شرح کلی موضوع»^۱ منضم هستند.

طبق یافته‌های فوق، حدود $\frac{1}{3}$ نمایندگان، «شرح کلی موضوع» را برای بررسی و تصمیم‌گیری کافی نمی‌دانند. از طرفی، حدود $\frac{2}{3}$ نیز این نوع اطلاعات را برای بررسی و تصمیم‌گیری کافی و تا حدودی کافی می‌دانند.

به نظر می‌رسد دسته اخیر، احتمالاً در مرحله اولیه بررسی، نیازی به انواع اطلاعات زبده و کارشناسانه نمی‌بینند و (احتمالاً) این‌گونه اطلاعات را در مراحل شور اول و دوم ضروری می‌دانند. برای پرهیز از سهل‌گیر خواندن این دسته از نمایندگان،

۱. شرح کلی موضوع: آشنایی کلی با مسأله و بیان مسأله، تنظیم برنامه و تعیین شرایط احتمالی حل مسأله در چند سطر است.

جا دارد این موضوع در پژوهش دیگری بررسی شود.

باید یادآور شویم که مشاهدات حاکی از آن است که برخی از لوایح متکی به مطالعات کارشناسی ژرفانگر و مهمی است که متأسفانه اثری از آن‌ها در لایحه ارسالی به مرکز نیست. نمی‌توان منکر اهمیت و ارزش ضمیمه کردن این گونه اطلاعات به طرح‌ها و لوایح شد. زیرا همان طور که گفته شد:

$\frac{1}{3}$ نمایندگان «شرح کلی موضوع» را برای بررسی و تصمیم‌گیری کافی نمی‌دانند و احتمالاً خواهان اطلاعاتی از نوع پیچیده‌تر هستند.

از سوی دیگر، ضمیمه کردن مستندات اطلاعاتی پیچیده‌تر همراه طرح / لایحه و ارسال آن‌ها به مرکز پژوهش‌ها برای اظهارنظر کارشناسی دربردارنده صرفه‌جویی‌های متعدد است. به این موضوع در بخش پیشنهادات باز خواهیم گشت.

بله: ۲۰٪ خیر: ۳۰٪ تا حدودی: ۵۰٪

یکی از شاخص‌های مهم ارزیابی عملکرد مجالس دنیا که در سندهای جهانی نیز به آن اشاره شده است، و به سازوکارهای دسترسی به اطلاعات است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که ۲۰ درصد نمایندگان گفته‌اند که در بررسی‌ها و تصمیم‌گیری‌های خود اگر به اطلاعات نیاز داشته باشند، می‌توانند آن را به دست آورند. ۵۰ درصد نیز تا حدودی قادر به این کار هستند. با توجه به تجمع فراوانی اولویت‌های اول و دوم منابع اطلاعاتی (مرکز پژوهش‌های مجلس، دستگاه‌های اجرایی و کتابخانه) این یافته تصدیق می‌شود.

به نظر می‌رسد با وجود کاستی‌ها، ۷۰ درصد نمایندگان قادرند کاملاً یا تا حدودی از منابع اطلاعاتی بهره بگیرند و این نکته مثبتی است. ۳۰ درصد نیز وقتی احساس نیاز به اطلاعات می‌کنند، نمی‌توانند آن را به دست آورند. این ناتوانی را در رابطه با منابع اطلاعاتی نمایندگان تحلیل می‌کنیم:

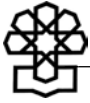
چون مرکز پژوهش‌ها در مکانی خارج از مجلس فعالیت می‌کند، به منظور تسهیل دسترسی نمایندگان، دفتری به نمایندگی از مرکز در محل مجلس با وظایفی به شرح زیر ایجاد شده است.

- توزیع گزارش‌های مرکز و سایر اطلاعات مکتوب مرکز در مجلس،
- تسهیل ارائه خدمات مشاوره‌ای مرکز پژوهش‌ها به مجلس،
- هماهنگی ارتباطات متقابل مرکز با مجلس،
- انعکاس نیازها و نظرات نمایندگان به مرکز.

در روزهای کاری مجلس همواره دو نفر پرسنل در این دفتر آماده خدمت به نمایندگان هستند. در دوره‌های پرکاری مانند فصل رسیدگی به لایحه بودجه نیز عموماً چند تن از کارشناسان مرکز برای ارائه اطلاعات فوری و شفاهی در آن جا حضور دارند. امکان ارتباط از طریق تلفن، فکس، پست الکترونیکی و به طور حضوری نیز همواره میسر است.

به این ترتیب دسترسی به مجاری اطلاعاتی مرکز پژوهش‌ها برای کلیه نمایندگان در روزهای مختلف کاری فراهم است.

دستگاه‌های اجرایی مختلف عموماً دارای یک معاونت پارلمانی یا نهادی تحت نامی دیگر ولی با وظایف مشابه، برای ارتباط با نمایندگان و ارائه اطلاعات مورد نیاز به آن‌ها در مورد دستگاه متبوع خود هستند.

مشاهدات نشان می‌دهد افراد شاغل در این گونه واحدها به دلیل پیگیری درخواست‌های اجرایی مربوط به حوزه‌های انتخابیه نمایندگان برای آنان شناخته شده هستند. بنابراین، به نظر می‌رسد دسترسی به اطلاعات مربوط به دستگاه‌های اجرایی از طریق این نهادها برای نمایندگان فراهم باشد.

نمایندگان مجلس شورای اسلامی می‌توانند از خدمات سه کتابخانه مجلس برخوردار شوند: کتابخانه شماره یک در بهارستان، کتابخانه شماره دو جنب مجلس و کتابخانه فارابی مرکز پژوهش‌های مجلس.

پژوهشگر به منظور بررسی تعداد مراجعات و میزان طرح سؤالات مرجع و درخواست انواع اطلاعات از طرف نمایندگان به کتابخانه‌های نامبرده مراجعه کرده است. مصاحبه با کتابدار مرجع کتابخانه شماره دو نشان داد که میزان مراجعات به این کتابخانه در حد ۱ تا ۲ نماینده در ماه است که آن هم بیش‌تر به منظور بهره‌برداری از منابع «گنجینه‌ای» این کتابخانه مانند ایران‌شناسی و غیره است.

در مصاحبه با مدیر «اطلاع‌رسانی و مرجع» کتابخانه شماره یک که مجهز به امکانات اطلاع‌رسانی مدرن و بهره‌مند از چندین کتابدار متخصص و حرفه‌ای است؛ مشخص شد که نمایندگان برای طرح درخواست‌های مرجع و اطلاعات به آن مراجعه‌ای ندارند.

کتابخانه فارابی نیز چون در محل مرکز پژوهش‌ها واقع است، در واقع بیش‌تر درخواست‌های اطلاعات نمایندگان را از طریق معاونت پژوهشی دریافت و پاسخ می‌گوید. ضمن آن که ماهانه در حدود ۲ تا ۳ مراجعه مستقیم نمایندگان را برای کسب اطلاعات گزارش می‌کند.

بررسی منابع اطلاعاتی فوق، نشان می‌دهد ۷۰ درصد نمایندگان قادرند نیازهای اطلاعاتی خود را کاملاً یا تا حدودی از همین امکانات موجود تأمین نمایند و ۳۰

درصد نمایندگان با وجود تسهیلات یاد شده، قادر نیستند نیازهای خود را تأمین کنند. این ناتوانی می‌تواند به دلایل احتمالی زیر باشد:

- بی‌اطلاعی از گستره خدمات و تولیدات و منابع اطلاعاتی که به شرح پیش‌گفته می‌تواند در دسترس نمایندگان باشد،

- اطلاع از منابع فوق ولی اکراه یا امتناع از بهره‌گیری از آنها،

- نیاز به اطلاعاتی ویژه که در گستره خدمات منابع فوق نیست (مثلاً آرشیوهای رادیو - تلویزیون یا نوع دیگری که پژوهشگر از آن بی‌خبر است).

« »

یافته‌های این پرسش که فراوانی میزان آشنایی و فراوانی درصد اولویت اول منابع اطلاعاتی را نشان می‌دهد به شرح جدول زیر است.

مرکز پژوهش‌های مجلس	۸۶/۷	۸/۳	۱۳/۳
دستگاه‌های اجرایی	۸۳/۳	۵	۱۶/۷
مشاوران مستقل	۷۳/۳	۶/۷	۲۶/۷
کتابخانه، اینترنت، ...	۶۰	۵	۴۰

درجه مطلوبیت و میزان بهره‌گیری از اطلاعات و خدمات «منابع اطلاعاتی» نیز تابع سبک کار و تمرکز علایق نمایندگان است و همچنین با توجه به مراحل گوناگون کار مجلس از مذاکرات در کمیسیون‌ها تا، مذاکرات در صحن، شکل‌گیری عقاید، تصمیم‌گیری مقدماتی و رأی‌دهی نهایی متفاوت است.

از آنجایی که پرسش از نمایندگان بدون تفکیک‌های فوق و فقط به طور کلی طرح

شده بود، تحلیل و نتیجه‌گیری قطعی از درجه مطلوبیت هر یک از منابع نیز به طور کلی مقدور نیست؛ استنباط‌هایی از گرایش‌های کلی در این زمینه به شرح زیر میسر است:

مقایسه یافته‌های جدول فوق با فراوانی‌های تجمعی جداول (۱) تا (۴) در پیوست گزارش، نشان می‌دهد که با وجود آن‌که میزان آشنایی و اولویت اول مرکز پژوهش‌ها نسبت به سایر منابع اطلاعاتی بیش‌تر است، اما مراجعه و مطلوبیت‌های اول تا سوم «مرکز پژوهش‌ها» و «دستگاه‌های اجرایی» به یک اندازه است و در عین حال که میزان آشنایی و استفاده از «مشاوران مستقل» از دو منبع دیگر کم‌تر است، همان‌طور که در جدول (۳) پیوست گزارش دیده می‌شود، مطلوبیت آن از هر یک از دو منبع یاد شده بیش‌تر است.

مقایسه یافته‌های مربوط به فراوانی تجمعی انواع خدمات مرکز پژوهش‌ها مندرج در جدول‌های (۵) تا (۸) پیوست گزارش نشان می‌دهد که اولویت اول و دوم آن‌ها، رجوع به «مشاوره حضوری کارشناس» در مجلس است. بنابراین نمایندگان به این نوع منبع و این نوع اطلاعات به طور نسبی رغبت بیش‌تری نشان می‌دهند. این مطلب شاید بیانگر نکات زیر باشد:

- تفوق فرهنگ شفاهی بر فرهنگ کتبی (که ناظر بر مؤلفه‌هایی چون دسترسی، امکان تعامل و نتیجه‌گیری سریع، ... است)،

- مناسب نبودن اطلاعات منابع دیگر (شکل یا محتوا یا هر دو)،

- کمبود وقت مطالعه.

گفتنی است که مسأله کمبود وقت مطالعه اطلاعات کتبی - به ویژه در شکل گزارش کارشناسی - در مورد نمایندگان عموم پارلمان‌های دنیا صادق است.

به هر حال به نظر می‌رسد مؤلفه‌های گوناگون و موانع موجود بر سر راه دسترسی آسان، سریع و مطمئن به اطلاعات مستند و بی‌طرفانه منابع اطلاعاتی بهتر است در پژوهش جداگانه‌ای بررسی شود.

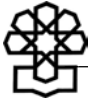
نکته‌ای که در مورد کتابخانه می‌توان افزود، با توجه به این‌که ۶۰ درصد نمایندگان آن را جزو منابع اطلاعاتی مورد مراجعه خود ذکر کرده‌اند و از طرف دیگر، همان‌طور که پیش‌تر یاد شد، نمایندگان برای برطرف کردن نیازهای اطلاعاتی مربوط به وظایف قانونی خود از دو کتابخانه مجلس استفاده نمی‌کنند، روشن می‌شود که این دسته از نمایندگان به منظور برطرف کردن نیازهای اطلاعاتی خود از کتابخانه‌های شخصی، دانشگاهی و غیره استفاده می‌کنند.

نکته مهمی که در این قسمت باید یادآور شد، اهمیت و ارزش یکسان دستگاه‌های اجرایی با مرکز پژوهش‌ها به عنوان

با توجه به این‌که از مشخصه‌های قطعی اطلاعات مورد نیاز برای تصمیم‌گیری آگاهانه نمایندگان، «بی‌طرفی» اطلاعات است، هرگاه نمایندگان برای کسب اطلاعات - به ویژه در مورد لوایح - به دستگاه اجرایی مراجعه کنند، آشکارا در معرض دریافت اطلاعات جانبدارانه قرار می‌گیرند. نیازی به تصریح نیست که این موضوع می‌تواند تهدیدی نسبت به تصمیم‌گیری‌های مستقل نمایندگان باشد.

گزارش کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	۷۵	۸/۳	۲۵
مشاوره حضوری کارشناسی مرکز در مجلس	۷۱/۷	۱۵	۲۸/۳
خدمات کارشناسی مرکز که به درخواست نماینده انجام می‌شود	۶۸/۳	۶/۷	۳۱/۷
بولتن‌ها و گاهنامه‌ها	۶۵	۱۰	۳۵
جلسات کارشناسی که در مرکز پژوهش‌ها برگزار می‌شود	۶۱/۷	۱۰	۳۸/۳

یافته‌های این پرسش در جدول فوق نشان داده شده است.

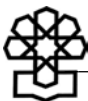

ارزیابی نظر نمایندگان در مورد انواع خدمات اطلاعاتی مرکز پژوهش‌ها طبق یافته‌های جدول بالا نشان داده است که از نظر فراوانی، «گزارش‌های کارشناسی» مرکز بالاترین رتبه را دارند و «مشاوره حضوری کارشناسی مرکز پژوهش‌ها در مجلس» با فاصله‌ای اندک، بیش‌ترین فراوانی را دارد در حالی که مطلوبیت و اولویت اول این نوع خدمت مرکز پژوهش‌ها نسبت به خدمت قبلی به وضوح بالاتر است.

خدمت دیگری که به این نوع خدمت نزدیک می‌باشد، «جلسات کارشناسی که در مرکز پژوهش‌ها برگزار می‌شود» است که هر چند از لحاظ فراوانی کم‌تر از خدمات دیگر است ولی با توجه به درجه مطلوبیت بالای آن تأکید دیگری بر ارائه اطلاعات حضوری و شفاهی می‌تواند به شمار آید.

نکته جالب در این جدول، خدمت کتبی دیگر مرکز پژوهش‌ها یعنی تولید بولتن‌ها و گاهنامه‌ها است که از مطلوبیت نسبی بالایی برخوردار است. با توجه به این‌که انتخاب و انتشار این گونه تک نگاشته‌ها براساس نگاه تحقیقاتی و آینده‌نگر مرکز پژوهش‌ها صورت گرفته است، استقبال نسبی و خوب نمایندگان حاکی از درک متقابل حدود ۶۵ درصد از نمایندگان مجلس ششم با مرکز پژوهش‌ها در مورد مسائل کلان کشور است.

نکته پایانی که در این قسمت باید ذکر کرد، موقعیت «گزارش‌های کارشناسی مرکز پژوهش‌ها» است که هر چند از لحاظ فراوانی بالاترین رده را در میان خدمات اطلاعاتی مرکز دارد، اما به لحاظ فراوانی تجمعی اولویت‌های اول تا چهارم در جدول‌های (۵) تا (۸) پیوست این گزارش، کم‌ترین مرتبه را دارد. این نکته می‌تواند به مثابه بازخوردی از خدمات مختلف مرکز در مقایسه با «گزارش‌های کارشناسی» آن مدنظر قرار گیرد.

نسبی فرهنگ شفاهی بر فرهنگ کتبی در زمینه بهره‌برداری از اطلاعات در میان نمایندگان مجلس می‌تواند باشد.

مقایسه طرح‌ها و لوایح و گزارش‌های کارشناسی مرکز پژوهش‌ها با مذاکرات مجلس و متن مصوبه نشان می‌دهد که:

- ۲/۴ درصد طرح‌ها و لوایح همسو با نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها تغییر کرده است،

- ۱۷/۱ درصد موافق نظر کارشناسی مرکز تغییر نکرده است،

- ۲/۴ درصد طرح‌ها و لوایح تا حدودی همسو با نظرات کارشناسی مرکز تغییر کرده است،

- ۱۹/۵ درصد علی‌رغم مخالفت مرکز با پیش‌نویس، تغییر نکرده است.

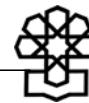
- ۲۴/۴ درصد بدون توجه به پیشنهادها مرکز تغییر کرده است.

- ۱۹/۵ درصد بی‌توجه به پیشنهاد مرکز تغییر نکرده است.

به طور خلاصه در مجلس ششم، حدود ۲۲ درصد طرح‌ها و لوایح مورد بررسی، طی فرایند قانونگذاری تحت تأثیر یا همسو با نظرات کارشناسی مرکز به قانون تبدیل شده است و ۶۳/۴ درصد آن‌ها علی‌رغم یا بدون توجه به پیشنهادات اصلاحی مرکز پژوهش‌ها به تصویب رسیده است.

همچنین یافته‌های پژوهشگر در این مرحله از کار، حاکی از آن بوده است که ۹۵/۱ درصد خدمات کارشناسی ارائه شده توسط مرکز بر روی طرح‌ها و لوایح، در قالب «گزارش کارشناسی» بوده و فقط ۴/۹ درصد به صورت مشاوره حضوری بوده است.

همان‌طور که قبلاً اشاره شد این نوع خدمت کارشناسی مرکز در نظر نمایندگان مجلس به منظور بررسی و تصمیم‌گیری در مورد طرح‌ها و لوایح مطلوبیت نسبی

گزارش کارشناسی	۹۱/۷	۸/۳	۸/۳
آمار و ارقام ساده	۸۶/۷	۵	۱۳/۳
مطالعه جامع سوابق	۸۰	۸/۳	۲۰
شرح کلی موضوع	۷۵	۳/۳	۲۵
مشاوران	۶۸/۳	۱۱/۷	۳۱/۷

در بررسی نظر نمایندگان در مورد اولویت نوع اطلاعات، مقایسه فراوانی تجمعی جداول (۱۰) تا (۱۴) پیوست گزارش نشان می‌دهد که نمایندگان ارزش و اهمیت اطلاعات ساده را از اطلاعات پیچیده به خوبی تفکیک کرده‌اند.

فراوانی تجمعی اول و دوم نوع اطلاعات به این شرح است:

شرح کلی موضوع	۱۱/۶
آمار و ارقام ساده	۱۶/۷
گزارش کارشناسی	۱۸/۳
مطالعه جامع سوابق	۲۰
مشاوران	۳۳/۴

نکته مهم این است که در حالی که فراوانی «گزارش‌های کارشناسی» بیش‌تر از انواع دیگر اطلاعات است لکن از نظر اهمیت نسبی در مرتبه سوم قرار دارد. یک بار دیگر می‌بینیم که اطلاعات شفاهی که در نوع «مشاوران» متبلور است، در نظر نمایندگان از اهمیت نسبی بالایی برخوردار است که تأکیدی دوباره بر تفوق

کمتری از سایر خدمات - به ویژه مشاوره حضوری - دارد.

از سوی دیگر طبق سنت و براساس آیین‌نامه داخلی مجلس، کلیدی‌ترین بخش فعالیت مجلس - یعنی بحث و بررسی در خصوص طرح‌ها و لوایح، سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و مانند این‌ها - درون کمیسیون‌ها انجام می‌شود.

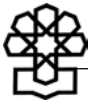
یک بار دیگر یادآور می‌شویم که میزان تأثیر اطلاعات و درجه مطلوبیت نوع اطلاعات و منبع اطلاعاتی در مرحله‌های گوناگون کار مجلس متفاوت است.

به نظر می‌رسد نکته کلیدی در مورد نحوه تأثیر اطلاعات مرکز پژوهش‌ها در همین جا باشد که مرکز، فعالیت خود را در فرایند قانونگذاری در همان گام نخست شکل‌گیری عقاید نمایندگان خلاصه کرده است: گزارش کارشناسی - هر چقدر زبده - را به کمیسیون ارسال می‌کند و سپس «گوشه می‌گیرد تماشا را...».

همان‌طور که در بخش کلیات این گزارش گفته شد، پژوهشگر از دسترسی به اسناد مذاکرات داخلی کمیسیون‌ها محروم بوده است، اما نتیجه نهایی کار قانونگذاری یعنی مصوبات و مقایسه آن‌ها با نظرات کارشناسی مرکز پژوهش‌ها حاکی از آن است که مرکز از تأثیرگذاری کارآمد بر مراحل بعدی قانونگذاری ناتوان بوده است.

یکی از ظرافت‌های کار مراکز پژوهشی پارلمان‌ها، ایجاد ارتباط و پیوند بین نظرات علمی دنیای پژوهش و نیازهای اطلاعاتی دنیای سیاست است. روش‌شناسی استادانه‌ای لازم است که این مراکز بتوانند بی‌آن‌که اصول دنیای پژوهش مخدوش شود و اقتضاهای دنیای سیاست به حساب بیاید، این پیوند را برقرار کنند. به نظر می‌رسد که مرکز پژوهش‌ها با چالشی رو به رو است که همانا یافتن این روش‌شناسی ویژه است.

در مورد مجلس ششم قدر مسلم این است که در مراحل مختلف نمایندگان تحت تأثیر اطلاعات و منابع اطلاعاتی مختلف تصمیم گرفته‌اند. این پژوهش نشان می‌دهد اطلاعاتی که مرکز به منظور بررسی طرح‌ها و لوایح تولید کرده است با منابع رقیبی روبه‌رو بوده که از آن‌ها عقب مانده است. منابع یاد شده در مرحله اولیه شکل‌دهی به

عقاید، بحث‌های شورهای اول و دوم، تصمیم‌گیری و رأی‌دهی، گوی رقابت را از اطلاعات مرکز ربوده‌اند.

به این ترتیب، مرکز پژوهش‌ها نه تنها در مورد نوع خدمت خود برای بررسی طرح‌ها و لوایح باید بازنگری کند، بلکه درباره نحوه حضور و میزان استمرار آن نیز در مراحل گوناگون قانونگذاری نیازمند تدابیر جدید است.

از تأکیده‌های فوق که بگذریم باید اعتراف کرد که مرکز پژوهش‌های مجلس در خلأ کار نکرده است: مجلس و قوه قانونگذاری، بارزترین جلوه دموکراسی است. طی طریق پرمهابت دموکراسی، بر همه ارکان اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه تأثیر خود را برجای می‌گذارد. اگر مفهوم تعمیق دموکراسی در فعالیت پارلمان را بتوان در مؤلفه‌های زیر خلاصه کرد:

- اشاعه و دسترسی آزاد به اطلاعات،

- احزاب سیاسی قدرتمند،

- حضور نیرومندتر اپوزیسیون در پارلمان.

آن‌گاه می‌توان گفت، تحقق مؤلفه‌های یاد شده موجب برانگیختن و افزایش اهمیت مباحثات پارلمانی می‌شود که متکی به تجزیه و تحلیل واقع‌نگرانه دیدگاه‌های مختلف در عرصه‌های سیاست کشور است و همه این‌ها جز به پشتوانه فعالیت‌های پژوهشی درست و قوی ممکن نمی‌شود.

مرکز پژوهش‌ها و وظایف خود را براساس دو سند پایه پیش‌برده است:

۱. قانون شرح وظایف مرکز پژوهش‌ها،
۲. اساسنامه مرکز پژوهش‌ها.

اما به نظر می‌رسد علاوه بر اسناد فوق که چارچوب کلی فعالیت مرکز را مشخص می‌کنند، تنظیم «سند راهبردی» که سیالیت لازم را در تنظیم اولویت‌ها برای هر دوره معین تعریف کند نیز بهتر است در دستور کار مدیریت مرکز قرار گیرد. براساس چنین سندی شرایط تأسیس، استقرار، اجرا و ارزیابی خدمات اطلاعاتی برای هر دوره معین تعریف می‌شود.

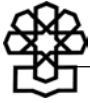
مؤلفه‌های زیر شرط اصلی ارائه اطلاعات به نمایندگان است:

- شناسایی نیازهای ویژه نمایندگان (نیازسنجی)،
- تعیین دامنه نظام اطلاعاتی و نوع خدماتی که باید عرضه شود،
- آموزش و ارتباط مستمر با استفاده‌کنندگان از خدمات،
- تعیین شیوه‌های کار برای آماده سازی خدمات اطلاعاتی،
- نحوه اشاعه خدمات اطلاعاتی،
- ارزشیابی نظام اطلاعاتی.

شرایط ضروری که برای پیشبرد وظایف مرکز در سند راهبردی بر آن‌ها تأکید می‌شود شامل موارد زیر است:

- در دسترس بودن،
- شفاف بودن،
- پاسخگو بودن،

می‌کوشیم پیشنهادهای خود را براساس یافته‌های پژوهش حاضر در چارچوب

یک سند راهبردی فرضی ارائه کنیم:

« () » . -

:

۱-۱-۱. نمایندگان در هر جا که ممکن شود،

۱-۱-۲. کارمندان اداری مجلس که در ارتباط مستقیم با نمایندگان هستند.

چالش‌های این روش عبارت است از این که احتمالاً اطلاعات فوق جانبدارانه است؛ نقطه‌نظرات همه نمایندگان نیست و بی‌توجه به گستره خدمات مرکز ابراز می‌شود. ولی با این همه، در این گونه حرف زدن‌ها، مرکز نظراتی را درباره خود می‌شنود که با روش‌های علمی نمی‌تواند آن‌ها را بفهمد. ارزش این‌گونه اطلاعات، به همراه و در تلفیق با اطلاعات یافت شده از طریق پیچیده و علمی غیرقابل کتمان است.

. -

۱-۲-۱. مصاحبه‌های کوتاه تلفنی به هنگامی که نمایندگان درخواست‌های خود را از طریق تلفن با مرکز در میان می‌گذارند. این روش نیز ارزان و عملی است ولی محدود می‌باشد،

۱-۲-۲. مصاحبه با دوستان نمایندگان که گاهی استفاده‌کننده واقعی خدمات مرکز هستند. آن‌ها از نمایندگان در دسترس‌تر هستند. این روش نیز ارزان است،

۱-۲-۳. مصاحبه با دبیران کمیسیون‌ها،

۱-۲-۴. مصاحبه‌های فشرده با نمایندگان شاخص و تأثیرگذار.

۱-۲-۵. انتخاب جامعه نمونه بزرگ‌تر و نظرخواهی از طریق پرسشنامه یا مصاحبه، بهترین زمان این کار اواسط یا اواخر دوره است. این روش پرهزینه است ولی نتایج دقیق‌تری دارد.

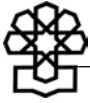
در نیازسنجی نباید از یاد برد که ما، خود پژوهشگریم و به دست آوردن اطلاعات جزئی از حرفه ماست. می‌توانیم با تفسیر خواسته‌های نمایندگان به آن‌ها کمک کنیم تا دریابند کدام اطلاعات بیش‌تر به دردشان می‌خورد.

()

۱-۲. اگر برای اولین بار چنین جهت‌گیری می‌شود، شرط نخستین باید اجرا شود: یعنی نیازسنجی کمیسیون صورت بگیرد تا روشن شود اولویت‌های عمده کمیسیون مورد نظر چیست؟ (کار روی طرح‌ها و لوایح؟ نظارت‌های مالی؟ تدوین سیاست و خط‌مشی؟ ...)

۲-۱-۲. آماده کردن کارشناسان مقیم مرکز برای حضور - به شیوه‌های گوناگون - در کمیسیون‌ها، کارشناسانی که واجد خصوصیات لازم از جمله توانایی پاسخگویی سریع، توانایی برقراری ارتباط به زبان غیرفنی، تخصص موضوعی، حساسیت سیاسی، اطلاع از طرز کار مجلس، باشند.

نمایندگان مجلس محصول پرورش در محیط اجتماعی، فرهنگی و سیاسی خاص ما هستند. از جمله، عموماً در نظام آموزشی کشور تحصیل کرده‌اند که در آن به «اطلاعات»

و سازوکار دسترسی و استفاده از آن اهمیت درخور داده نمی‌شود. از طرفی ویژگی محیط سیاسی ما همانا فقدان یا ضعف بحث‌های کارشناسانه از طرف احزاب و گروه‌های سیاسی با دیدگاه‌های گوناگون است. توجه به همین دو نمونه می‌تواند وظیفه خطیر مرکز پژوهش‌ها را در «ایجاد تقاضا» برای اطلاعات نشان دهد. بنابراین، یکی از راهبردهای مرکز این است که به جای آن‌که منتظر درخواست اطلاعات از سوی نمایندگان باشد، در عرضه آن - و به شیوه جذاب - پیشدستی کند.

« » « »

این روش از یکسو ضعف محیط سیاسی خاص ما را می‌پوشاند و از سوی دیگر نشان‌دهنده - و ضامن - بی‌طرفی سیاسی مرکز است.

« » .

:

بندهای احتمالی چنین رویه نامه‌ای می‌تواند این‌ها باشد:

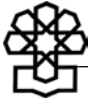
- به نظر می‌رسد به جدیت و خطیر بودن این مرحله از فرایند قانونگذاری در مجلس شورای اسلامی توجه نشده است.

- فایده اصلی این کار جلوگیری از کارهای موازی از یک سو و تسهیل امر ارائه چند تحلیل از یک موضوع توسط مرکز پژوهش‌ها است.

- در بعضی کشورها - مانند برزیل - مرجع تهیه‌کننده طرح و لایحه ملزم است در فرم‌های تعریف شده، چنین سوابقی را ذکر کند.

ارزشیابی فعالیت‌های مرکز به طور دوره‌ای مشتمل بر این پارامترها باید باشد:

- آیا همه نمایندگان مجلس به خدمات مرکز دسترسی برابر داشته‌اند؟
- آیا اولویت‌های انواع خدمات پژوهشی و اطلاعاتی متناسب با اهمیتی که برای نمایندگان داشته است تنظیم شده‌اند؟
- آیا روش کار، علمی و بحث‌ها شفاف بوده‌اند؟
- آیا قابلیت اتکای خدمات اطلاعاتی تضمین شده‌اند؟
- آیا بی‌طرفی سیاسی رعایت شده است؟

- آیا نیازسنجی اطلاعات صورت گرفته است؟

پس از بررسی عوامل رضایت نمایندگان از خدمات، نسبت هزینه به بهره‌دهی نظام اطلاعاتی باید سنجیده شود.

تعریف‌های رسمی اطلاعات، بیش‌تر به آثار و نتایج آن توجه دارند، در این پژوهش نیز، اطلاعات براساس کارکردهای آن بررسی می‌شوند. به طور خلاصه:

- اطلاعات عاملی است که در سیستم دریافت‌کننده بتواند دگرگونی ایجاد کند، احتمال را پایین آورده و از بی‌نظمی بکاهد.

- اطلاعات به تنهایی ارزشی ندارند، تنها در مرحله استفاده است که معنی می‌یابند، یعنی وضعیت دریافت‌کننده است که ارزش اطلاعاتی یک مطلب را تعیین می‌کند: هرچه

سیستم پیچیده‌تر باشد، برای ایجاد دگرگونی در آن نیاز به اطلاعات دقیق‌تری است.

در اندازه‌گیری مقدار اطلاعات، میزان تغییری که در سیستم دریافت‌کننده حاصل

می‌شود از اهمیت برخوردار است (حری، ۱۳۷۲).

- آمار و ارقام ساده.

- شرح موضوع: آشنایی کلی و بیان مسأله.

- مطالعه سوابق: جستجوی وسیع گذشته‌نگر بدون برخورد انتقادی به محتوی آن‌ها.

- گزارش کارشناسی: اطلاعات گردآوری شده ارزیابی می‌شود و براساس تشخیص

اطلاعات معتبر و مناسب، تجزیه و تحلیل صورت می‌گیرد.

- سایر اطلاعات.

کتابخانه‌ها و مراکز اسناد.

مرکز خدمات پژوهشی.

کارشناسان مستقل.

دستگاه‌های اجرایی.

انجمن‌های فنی و حرفه‌ای.

انواع رسانه‌های اطلاعاتی مانند کتاب، نشریه، اینترنت و

:

: میزان بهره‌مندی از اطلاعات و تأثیر آن بر فرایند قانونگذاری

Report Titel: The use and role of information in the legislation process

: کتابخانه فارابی

: مهناز معیری

: معاونت پژوهشی

— :

:

۱. قانونگذاری (Legislation)

۲. مجلس شورای اسلامی

۳. ارزیابی عملکرد (Performance assessment)

۴. منابع اطلاعاتی (Information resources)

۵. رفتارهای اطلاعاتی (Information seeking)

۶. طرح (Member's Bills)

۷. لایحه‌های قانونی (Bills)

۸. نیازهای اطلاعاتی (Information needs)

۹. نیازسنجی (Needs assessment)

۱۰. نمایندگان مجلس (Parliamentarians)

:

پرسشنامه‌های توزیع شده بین نمایندگان مجلس ششم